

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

การปกครอง, กรม. หนังสือคำนวณมากที่ มท. ๒๕๒๔/๒๕๐๖ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๐๖ เรื่อง
การเรียกชื่อจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสตูล ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด.
การศึกษาประชาบาล, กอง. โครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชน.

๒๕๑๕. (อัครสำเนา)

ชจักษ์ บุรุษพันธ์. "ลัทธิชาตินิยมกับประเทศไทย," รัฐาภิวัตน์. มกราคม ๒๕๑๒.

ครูสัมพันธ์. พัฒนาการศึกษาภาคศึกษา ๒ ฉบับที่ ๒. ยะลา: โรงพิมพ์ครูสัมพันธ์ภาคศึกษา ๒,

๒๕๐๕.

"คำประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยมฉบับที่ ๓ เรื่องการเรียกชื่อชาวไทย," ราชกิจจา-
นุเบกษา. เล่มที่ ๕๖ ตอนที่ ๙ (๙ สิงหาคม ๒๔๔๒).

จรรยา โลกะกะสิน. "การบรรยายสรุปปัญหาด้านการพัฒนา การศึกษาและขบวนการแบ่งแยกดินแดน
ของจังหวัดนราธิวาส," ๑๙ เมษายน ๒๕๑๖.

จัดทำรายงานประจำปีแห่งประเทศไทย, คณะกรรมการ. ประเทศไทย. พระนคร: โรงพิมพ์สำนัก
ทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๘.

เจ๊ะ อับดุลลาห์ หลังปูเต๊ะ. ประวัติย่อจังหวัดสตูล. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยการพิมพ์, ๒๕๐๑.

แจ้ง สุขเกื้อ. รายงานการจัดการศึกษาปอเนาะภาคศึกษา ๒ ยะลา. ๒๕๑๑. (อัครสำเนา)

จำลอง โทะทอง. "จังหวัดภาคใต้ของไทย," สรรพากรสาร. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๔, กันยายน ๒๕๐๓.

จำลอง สาระนาค, พลตรี. การศึกษาของชนกลุ่มน้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้กับความมั่นคงของชาติ.

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเสนอวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๐๘.

นาย อินทรสตูล, ว่าที่ร้อยตรี. "การศึกษาและการอนามัย ๔ จังหวัดภาคใต้," ๒๕๑๑. (อัครสำเนา)

_____ "โครงการพัฒนาการศึกษาศาสนาอิสลามสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒๕๑๓-๒๕๑๘,"

ศูนย์วิจัยการศึกษาจังหวัดนราธิวาส. อุทัยธานี: การพิมพ์สถาพร, ๒๕๑๓.

ชั้น คงยา. "บางชนรมชาติ-บางสังเคราะห์ กับความเมตตาของประเทศที่พัฒนาแล้ว,"

ข่าวพาณิชย์. ฉบับพิเศษ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๑๕.

เคชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ์. หลักวิชาศาสตร์. พระนคร: โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย,
๒๕๑๕.

คำกราชานุญาต, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า. สารนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ๓. พระนคร: องค์การคำคุณุสภา, ๒๕๐๔.
นราธิวาส, จังหวัด. เอกสารประกอบการบรรยายสรุปจังหวัดนราธิวาส. ๒๕๑๖. (อัคราเนนา)
บุญถิ่น อัคราเนนา. รายงานการปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง "ปอเนาะ". เอกสาร
อัคราเนนาเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ณ ที่ศึกษาที่ท่าอากาศยาน, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๑๖.
ประจวบ แสงอินทร์. "คำชี้แจงเรื่องปัญหาการศึกษา," ศาลากลางจังหวัดยะลา, ๑๔ เมษายน
๒๕๑๖.

ประพันธ์ คุณาภรณ์. "ประวัติจังหวัดชายแดนภาคใต้," เอกสารวิชาการศูนย์ประสานงานปกครอง
จังหวัดชายแดนภาคใต้ กรมการปกครอง. ๒๕๑๐.

ประยูรศักดิ์ ชลาชนเคชะ. หลักการของอิสลาม. พระนคร: สำนักพิมพ์ ส. วงษ์เสงี่ยม. ไม่ปรากฏ
ปีที่พิมพ์.

ประเวศ เรืองจรัส. แนวการปฎิบัติเทศคณะธรรมจาริกอิสลาม. ๕ สิงหาคม ๒๕๑๓. (อัคราเนนา)

ประสานงานปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้, ศูนย์. "การศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้,"

แฟ้มอบรมปฎิบัติเทศข้าราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้. (อัคราเนนา)

ที่ระลึกในพิธีเปิดการปฎิบัติเทศข้าราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ หอประชุมจังหวัด
ยะลา. พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๐๔.

เอกสารวิชาการ. ๒๕๑๐. (อัคราเนนา)

ประสานราชการ, กอง. สถานภาพ ๔ จังหวัดภาคใต้. พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการ
ปกครอง, ๒๕๐๕.

สิ่งที่น่ารู้เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้. พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการ
ปกครอง, ๒๕๑๒.

ประสิทธิ์ เวชสุวรรณค์, พันเอก. การพัฒนาการศึกษาเพื่อบูรณาการของจังหวัดชายแดนภาคใต้.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,
๒๕๐๘.

ปรับปรุงโรงเรียนราษฎรสอนศาสนาอิสลาม, คณะกรรมการ. บันทึกการประชุมคณะกรรมการปรับปรุง
โรงเรียนราษฎรสอนศาสนาอิสลามครั้งที่ ๑/๒๕๑๕. ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕.

ปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม, คณะกรรมการ. บันทึกการประชุมคณะกรรมการ
ปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามครั้งที่ ๖/๒๕๑๕. ๕ ตุลาคม ๒๕๑๕.

" สรุปเรื่องการจัดให้ปอเนาะแปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์," เอกสารประกอบการ
การประชุมคณะกรรมการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม. ๒๒ กุมภาพันธ์
๒๕๑๕. (อัครสำเนา)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. บัญชีตำแหน่งลูกจ้างประจำของสำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการแนบท้ายบันทึกการประชุมประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่เมื่อ ๖ กุมภาพันธ์
๒๕๑๑. (อัครสำเนา)

_____ บัญชีแสดงภาพปอเนาะ. (อัครสำเนา)

ปัตตานี, จังหวัด. ข้อบรรยายสรุปสภาพการณ์ของจังหวัดปัตตานี. ปัตตานี: โรงพิมพ์มิตรภาพ, ๒๕๑๓.

_____ โครงการฝึกอบรมสตรีในปอเนาะ. (อัครสำเนา)

" พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๘๓," ราชกิจจานุเบกษา.
เล่มที่ ๕๗ ตอนที่ ๖๕.

พัฒนาการศึกษา, ศูนย์. รายงานการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาของปอเนาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้.
ยะลา: โรงพิมพ์คุรุสัมพันธ์การภาคศึกษา ๒, ๒๕๑๒.

_____ " รายงานการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาของปอเนาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้,"
เอกสารวิจัยฉบับที่ ๒. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๓.

_____ รายงานการศึกษา. ยะลา: โรงพิมพ์คุรุสัมพันธ์การภาคศึกษา ๒, ๒๕๑๐.

_____ รายงานความก้าวหน้าทางการศึกษาในรอบปีงบประมาณ ๒๕๑๔. ยะลา: โรงพิมพ์
คุรุสัมพันธ์การภาคศึกษา ๒, ๒๕๑๔.

_____ หลักสูตรวิชาการศาสนาอิสลามสำหรับโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในภาคศึกษา ๒
ระดับชั้นต้น (อิบตีคาอ์). ยะลา: โรงพิมพ์คุรุสัมพันธ์การภาคศึกษา ๒, ๒๕๑๓.

_____ เอกสารประชุมสัมมนาโต๊ะครูครั้งที่ ๖. กันยายน ๒๕๐๒. (อัครสำเนา)

พทยา สาขา. " จดหมายจากปักษ์ใต้ ภาษากับการปกครอง," สังคมศาสตร์ปริทัศน์. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔
(มีนาคม-พฤษภาคม ๒๕๐๔).

_____ รายงานการศึกษาลักษณะผู้นำท้องถิ่นในเขตพัฒนาภาคใต้. พระนคร: โรงพิมพ์ส่วน
ท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๑๐.

- พิชัย รัตนพล. แฟ้มเอกสารเรื่อง " การประชุมประเมินผลงานปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ณ ศูนย์สัมมนาการศึกษา ๒ จังหวัดยะลา ๒๒-๒๓ สิงหาคม ๒๕๑๕. "
- เพ็ญ สุวรรณมาลิก. " การบริหารกิจการโรงเรียนราษฎร์ในหน้าที่ครูใหญ่, " วารสารสมาคมครูโรงเรียนราษฎร์. ธันวาคม ๒๕๐๗.
- "แฟ้มบันทึกการเดินทางไปราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ของข้าราชการกอง ๕ สภาความมั่นคงแห่งชาติ, " ๑๕-๒๔ มกราคม ๒๕๑๔.
- ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. พระราชกระแสรับสั่งกับนายประจักษ์ ประจักษ์จินิก. งานพระราชทานเพลิงศพ พลเอก พระประจักษ์จินิก, วัดเทพศิรินทราวาส, ๕ มีนาคม ๒๕๑๔.
- มหาดไทย, กระทรวง. แนวการแก้ไขปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามพิจารณาในด้านการปกครองของกระทรวงมหาดไทย. ๒๕๑๔. (อัครสำเนา)
- _____ . สำเนาหนังสือถึง ทพนา นายกรัฐมนตรี ที่มท. ๐๗๐๔/๔๔๐๑ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๔ เรื่อง การดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้.
- มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. พระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร: โรงพิมพ์บำรุงบุญถกิจ, ๒๔๗๒.
- มงคล สุวรรณโชติช่วง, ร้อยตรี. การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ ระยะ ๓ ปี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๑๒.
- โมสัมมัต อับดุลกาเคร์. " ผลงานการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะของกระทรวงศึกษาธิการ, " เอกสารสำนักงานการศึกษา ๒. (อัครสำเนา)
- ยะลา, จังหวัด. รายงานผลการดำเนินการโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม. (อัครสำเนา)
- รัตนภักดิ์, พระยา. " แผนการยุบเลิกการร้าย, " หนังสือประกอบการอภิปรายเรื่องปัญหา ๔ จังหวัดภาคใต้. พระนคร: โรงพิมพ์เสียงเชียงใหม่เจริญ, ๒๕๑๔.
- รัฐวิจิรัตน์, รุน. " เรื่องราวและปัญหาสำคัญเกี่ยวกับ ๔ จังหวัดภาคใต้, " เอกสารบรรยายสรุปที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๐๔.
- รุ่ง แก้วแดง. ทัศนคติของโต๊ะครูต่อการปรับปรุงปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๑.

เล็ก วานิชอังกูร. เหตุการณ์ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ นราธิวาส ปัตตานี และยะลา.

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๓. (อัครสำเนา)

เลขาธิการคณะกรรมการ, สำนัก. หนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจำนวนมากที่ นว.

๑๘/๒๕๐๖ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๐๖ เรื่องการเรียกชื่อจังหวัดภาคใต้.

วิชาการ, กรม. "ความเป็นมาของแผนการศึกษาชาติ," เอกสารของกรมวิชาการและพัฒนาสภาพ

การศึกษา. พระนคร: มงคลการพิมพ์, ๒๕๐๔.

เวียง สากรสินธุ์. สี่จังหวัดภาคใต้กับความมั่นคงแห่งชาติ. เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเสนอต่อวิทยาลัย

ป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๑๑.

ศิลปากร, กรม. ประวัติศาสตร์สี่จังหวัดภาคใต้ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล. ยะลา: โรงพิมพ์

คุรุสัมพันธ์การภาคศึกษา ๒, ๒๕๐๕.

ศึกษา ๒, ภาค. แผนพัฒนาการศึกษาภาคศึกษา ๒ พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๕. (อัครสำเนา)

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คณะกรรมการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม. (อัครสำเนา)

โครงการประเมินผลงานเกี่ยวกับโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในภาคใต้ปี

งบประมาณ ๒๕๑๕. (อัครสำเนา)

โครงการปรับปรุงปอเนาะในภาคศึกษา ๒ ให้เป็นโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๕๑๑.

(อัครสำเนา)

โครงการปรับปรุงปอเนาะในภาคศึกษา ๓ และ ๔ ให้เป็นโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๕๑๐.

(อัครสำเนา)

โครงการปรับปรุงปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๑๑. (อัครสำเนา)

โครงการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามประจำปี ๒๕๑๗. (อัครสำเนา)

โครงการปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดภาคใต้ของ

กองโรงเรียนราษฎร์ กรมวิสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๕. (อัครสำเนา)

โครงการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.

๒๕๑๓. (อัครสำเนา)

จำนวนโรงเรียน นักเรียนและครูในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามจำแนกตาม

ประเภทต่างๆ ปีการศึกษา ๒๕๑๕. (อัครสำเนา)

บัญชีแสดงสภาพปอเนาะที่มีอยู่ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓. (อัครสำเนา)

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. บันทึกการประชุมผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ณ ห้องประชุมโรงแรมสุคนธา หาดใหญ่ ๕-๑๐ เมษายน ๒๕๑๖.
(อัครสำเนา)
- บันทึกการประชุมเรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับปอเนาะ ๕ สิงหาคม ๒๕๑๐. (อัครสำเนา)
- บันทึกการประชุมเรื่องให้ปอเนาะแปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์ ๒๐-๒๒ มกราคม ๒๕๑๔ ณ ศูนย์สมมนาการภาคศึกษา ๒ จังหวัดยะลา. (อัครสำเนา)
- แผนการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ๒๕๑๕. (อัครสำเนา)
- แผนปฏิบัติงานการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามภาคใต้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ ๒๕๑๖. (อัครสำเนา)
- แผนปฏิบัติงานปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามภาคใต้ของกองโรงเรียนราษฎร์ กรมวิสามัญศึกษา ปีงบประมาณ ๒๕๑๕. (อัครสำเนา)
- ระเบียบว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคศึกษา ๒ พ.ศ. ๒๕๑๔. (อัครสำเนา)
- รายงานการประชุมประเมินผลงานปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามภาคใต้ ๒๒-๒๓ สิงหาคม ๒๕๑๕ ณ ศูนย์สมมนาการภาคศึกษา ๒ จังหวัดยะลา. (อัครสำเนา)
- รายงานการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและวางระเบียบในการพิจารณาบรรจุครูสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้ ๑๔-๑๕ กันยายน ๒๕๑๕ ณ ภาคศึกษา ๔ จังหวัดภูเก็ต. (อัครสำเนา)
- รายงานประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในภาคใต้ของกองโรงเรียนราษฎร์ กรมวิสามัญศึกษาปีงบประมาณ ๒๕๑๕. (อัครสำเนา)
- สถิติจำนวนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม กันยายน ๒๕๑๕. (อัครสำเนา)
- สถิติโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สํารวจเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๑๔. (อัครสำเนา)
- สรุปการประชุมสัมมนาหลักสูตรวิชาสามัญและวิชาชีพสำหรับโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ๒-๖ มีนาคม ๒๕๑๕ ณ ห้องประชุมเทศบาลเมืองหาดใหญ่. (อัครสำเนา)
- สรุปผลการตรวจนิเทศโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามเขตการศึกษา ๓ และ ๔. ๒๕๑๖. (อัครสำเนา)
- สรุปผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี. (อัครสำเนา)

ศึกษาธิการ, กระทรวง. สรุปผลการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการปรับปรุงโรงเรียน
ราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในภาคใต้ของกองโรงเรียนราษฎร์ ปีงบประมาณ ๒๕๑๕.

(อัครสำเนา)

สรุปเรื่องการจัดให้ปอเนาะแปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์. (อัครสำเนา)

_____ สำเนาหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสตูลจำนวนมาก ที่ศช.
๐๓๐๕/๑๐๑๔๗-๑๐๒๐๐ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๐๔ เรื่องการปรับปรุงปอเนาะให้เป็น
โรงเรียนราษฎร์.

_____ สำเนาหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ศช. ๐๒๐๔/๗๓๐๔ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน
๒๕๑๖ เรื่องการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม.

ศึกษาธิการ, ปลัดกระทรวง. " คำกล่าวเปิดประชุมสัมมนาโต๊ะครูปอเนาะในภาคศึกษา ๒,"

คู่มือสัมมนาครูสาร. ยะลา: โรงพิมพ์คู่มือสัมมนาการศึกษาภาคศึกษา ๒, ๒๕๐๔.

ศึกษานิเทศ, หน่วย. สถิติข้อมูลบางประการเกี่ยวกับการศึกษาและศาสนาของจังหวัดนราธิวาส.

เมษายน ๒๕๑๖.

ศุภโยค พานิชวิทย์. " การบรรยายสรุปปัญหาด้านการพัฒนาการศึกษาและขบวนการแบ่งแยกดินแดน

ของจังหวัดสตูล," ศาลากลางจังหวัดสตูล. ๑๔ เมษายน ๒๕๑๖.

สติกัย แสงศรี. ปัญหาและอุปสรรคในการปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ บทศึกษาเฉพาะชาวไทย

อิสลาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๓.

สติกัยกลาง, สำนักงาน. สามะโนประชากรแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๓. พระนคร: โรงพิมพ์

ไทยแบบเรียน, ๒๕๐๔.

_____ สามะโนประชากรแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๓. พระนคร: โรงพิมพ์สำนักนายก

รัฐมนตรี, ๒๕๐๕.

สมคิด มณีวงศ์. " มุสลิมไทย," สังคมศาสตร์ปริทัศน์. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ (กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗)

สมจัย อูมานราชชน. " อัลดูราน," สราญรมย์. ๒๑ (ฉบับที่ระลึก, ๒๕๑๔)

สมพงศ์ เกษมสิน. การบริหาร. พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๑๑.

สมาน ใจปราณี. ปอเนาะ. ยะลา: โรงพิมพ์คู่มือสัมมนาการศึกษาภาคศึกษา ๒, ๒๕๐๕.

สมาน รังสีโยกฤษฎ์. การเข้าถึงประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๐.

- สามัญศึกษา, กรม. รายงานการสัมมนาบัณฑิตนักเรียนประถมศึกษาชั้น. พระนคร: โรงพิมพ์
 อรุณสภา, ๒๕๐๘.
- เสถียร วิชัยลักษณ์, ร้อยคำรวจโท. (รวบรวม). พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๘๗.
 พระนคร: โรงพิมพ์นิติเวชช์, ๒๕๐๘.
- สฤษดิ์ ชนะวิทย์, จอมพล. "ค่าเฉลยงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๕,"
รัฐสภาสาร. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑๐ (กันยายน ๒๕๑๖).
- อนามัย, กรม. รายงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ของที่ทำการอนามัยจังหวัดเล่มที่ ๑. พระนคร:
 โรงพิมพ์คณะช่าง, ๒๕๐๖.
- อภิย์ จันทวิมล. ปัญหาเกี่ยวกับสี่จังหวัดภาคใต้. สหบุรี: โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบค่ายสมเด็จพระ
 พระนารายณ์, ๒๕๐๗.

สัมภาษณ์

- นาย อินทรสกุล, ว่าที่ร้อยตรี. หัวหน้าคณะวิจัยโครงการพัฒนาการศึกษาศาสนาอิสลามสี่จังหวัด
 ภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๑๓-๒๕๑๔, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕.
- ประศล ศันติวงษ์. ผู้ตรวจราชการประจำกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๗ เมษายน ๒๕๑๖.
- ประเวศ เรืองจรัส. อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา, ๑๕ กันยายน ๒๕๑๓.
- พูลสวัสดิ์ กำสังงาม. อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี, ๒๐ กันยายน ๒๕๑๓.
- อุทิศ ทินกร ๗ อุษยชา. กรรมการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม, ๒ มิถุนายน ๒๕๑๖.

ภาษาอังกฤษ

- FRASER JR., THOMAS M. RUSEMBILAN: A MALAY FISHING VILLAGE IN SOUTHERN THAILAND.
 NEW YORK: CORNELL UNIVERSITY PRESS, 1962.
- "ISLAM", THE COLUMBIA ENCYCLOPEDIA. NEW YORK: COLUMBIA UNIVERSITY PRESS, 1963.
- LADD, THOMAS M.. SOCIO - ECONOMIC APPROACH TO POLITICAL INTEGRATION OF THE
 THAI - ISLAM: AN APPRAISAL. MARCH 31, 1969
- KUHAMUK, PRAPAN. AN ANALYSIS OF THE ATTITUDES CONCERNING THE EDUCATION OF THAI -
 ISLAM STUDENTS IN EDUCATION REGION 2. EDUCATION REGION 2.

SHAPLEN, ROBERT. TIME OUT OF HAND. NEW YORK: HARPER AND ROW PUBLISHERS, 1969.

SUHRKE, ASTRI. "THE THAI MUSLEM: SOME ASPECTS OF MINORITY INTEGRATION,"

PACIFIC AFFAIRS. VOL. XLIII, NO.4. WINTER, 1970 - 1971.

"THAILAND OFFICIAL YEARBOOK 1968," BANGKOK: GOVERNMENT HOUSE PRINTING OFFICE,
1968.

THOMSON, VERGINIA AND ADOFF, RICHARD. MINORITY PROBLEMS IN SOUTHEAST ASIA.

CALIFORNIA: STANDFORD UNIVERSITY PRESS, 1955.

ภาคผนวก

ตารางที่ ๘

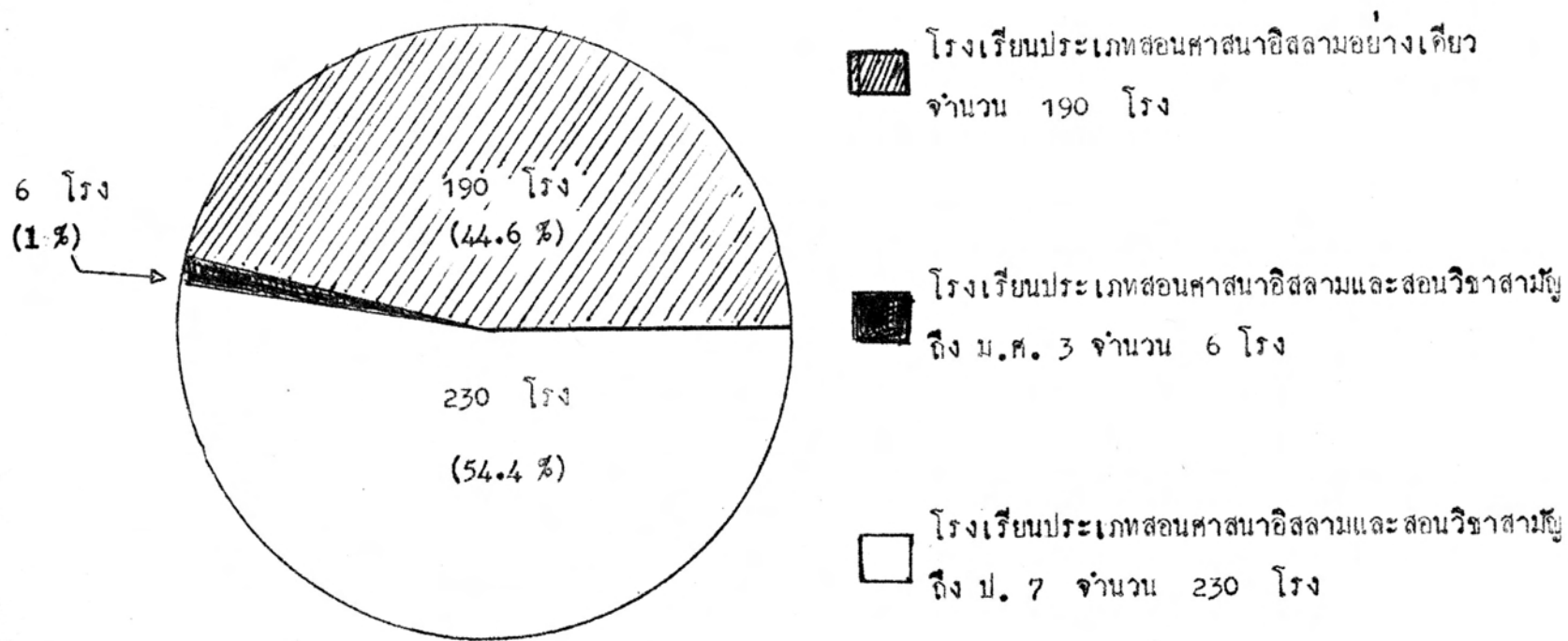
จำนวนโรงเรียน นักเรียน และครูในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม จำแนกตามประเภทต่าง ๆ ปีการศึกษา ๒๕๑๕

เขต, จังหวัด	จำนวนโรงเรียน	จำนวนนักเรียน			จำนวนครู			
		รวม	ประเภทวิชาเรียน		รวม	สอนศาสนา	สอนวิชาสามัญ	
			ศาสนา อย่างเดียว	ศาสนาและ วิชาสามัญ			ของโรงเรียน	ของกระทรวงฯ
รวม	๕๒๖	๒๘,๑๘๙	๑๗,๒๐๒	๑๐,๙๘๗	๑,๑๒๓	๖๘๘	๒๑	๓๐๒
เขต ๒	๓๓๕	๒๒,๘๗๑	๑๖,๕๕๒	๖,๓๒๙	๘๓๖	๕๙๐	๑๖	๒๓๐
๑.ยะลา	๘๓	๕,๕๓๙	๔,๔๗๐	๑,๐๖๙	๒๓๓	๑๔๓	๔	๘๑
๒.ปัตตานี	๑๕๘	๑๐,๕๖๗	๗,๓๖๕	๓,๑๐๒	๓๗๖	๒๘๗	๔	๘๕
๓.นราธิวาส	๗๘	๕,๖๑๐	๔,๐๑๒	๑,๕๙๘	๑๖๗	๑๑๘	๓	๔๖
๔.สตูล	๑๖	๑,๒๕๕	๖๙๕	๕๖๐	๖๐	๔๒	-	๑๘
เขต ๓	๗๘	๔,๖๓๔	๕๑๐	๔,๑๒๔	๑๕๕	๘๖	๒	๖๕
๑.สงขลา	๖๑	๓,๓๕๒	๕๑๐	๒,๘๔๒	๑๑๑	๖๒	๒	๔๗
๒.พัทลุง	๑๓	๗๒๒	-	๗๒๒	๓๓	๒๐	-	๑๓
๓.นครศรีธรรมราช	๔	๕๖๐	-	๕๖๐	๑๑	๖	-	๕
เขต ๔	๑๓	๖๙๔	๑๕๐	๕๔๔	๓๒	๒๒	๓	๓๒
๑.กระบี่	๙	๔๑๒	๑๓๕	๒๗๗	๒๐	๑๖	-	๒๐
๒.ตรัง	๑	๑๕	๑๕	-	๒	๑	-	๒
๓.พังงา	๑	๑๓๔	-	๑๓๔	๓	๒	-	๓
๔.ระนอง	๒	๑๓๓	-	๑๓๓	๗	๓	๓	๗

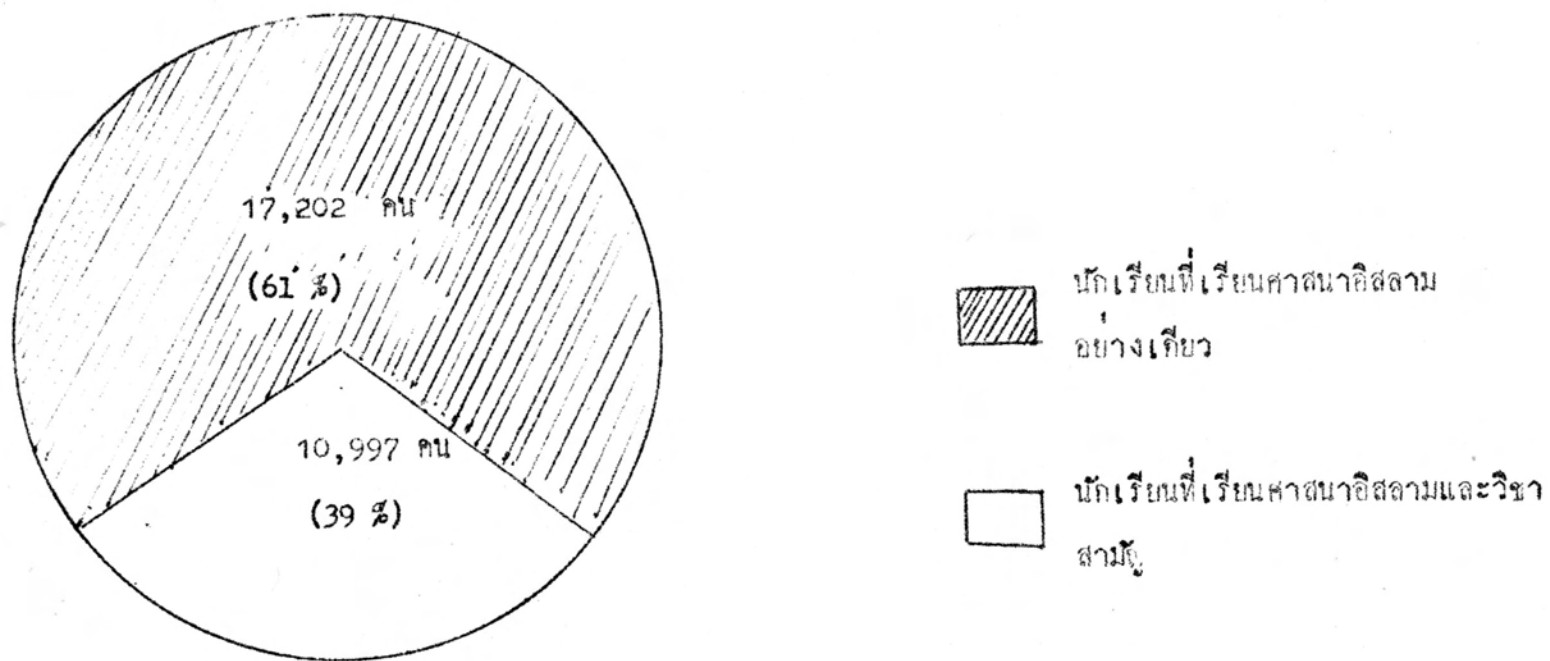
ที่มา : บุญถิ่น อัครถาวร, รายงานการปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง "ปอเนาะ", เอกสารอัครสำเนาเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
ณ ตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๑๖, หน้าผนวก

แผนภูมิที่ 1

แสดงสัดส่วนจำนวนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม
จำแนกตามประเภทและระดับการศึกษา

แผนภูมิที่ 2 แสดงสัดส่วนจำนวนนักเรียนในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม
จำแนกตามประเภทวิชาที่เรียน

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคศึกษา ๒

พ.ศ. ๒๕๐๔

เนื่องด้วยมีความต้องการของท้องถิ่นที่จะให้มีการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาในทางศาสนาอิสลามในปอเนาะให้มีความเจริญมั่นคง และดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยยิ่งขึ้น ผู้ทรงคุณวุฒิทางศาสนาอิสลามในภาคศึกษา ๒ จึงร่วมกันประชุมสัมมนาเพื่อวางแนวทางในการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะ เสนอกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาหาทางสนับสนุนต่อไป กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้วเห็นชอบในหลักการ จึงได้วางระเบียบเพื่อช่วยเหลือกิจการปอเนาะในภาคศึกษา ๒ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคศึกษา ๒ พ.ศ. ๒๕๐๔"

ข้อ ๒ ในระเบียบนี้

"ปอเนาะ" หมายความว่าถึงสถาบันให้การศึกษาและอบรมเกี่ยวกับศาสนาอิสลามและวิชาการอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ โดยไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนใด ๆ

"ผู้ขอจดทะเบียน" หมายความว่าถึงอิสลามิกชนผู้มีคุณธรรมและมีคุณสมบัติเหมาะสมตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ซึ่งแสดงความจำนงขอจดทะเบียนปอเนาะต่อพนักงานทะเบียน

"พนักงานทะเบียน" หมายความว่าถึงนายอำเภอท้องที่ที่ปอเนาะนั้นตั้งอยู่

"โต๊ะครูปอเนาะ" หมายความว่าถึงอิสลามิกชนผู้รอบรู้ในทางศาสนาอิสลาม และมีคุณธรรมคุณสมบัติเหมาะสมที่จะให้การศึกษาอบรม และมีหน้าที่รับผิดชอบในการปกครอง การศึกษาอบรม ตลอดจนกิจการอื่น ๆ ในปอเนาะ

"ผู้ช่วยโต๊ะครู" หมายความว่าถึงอิสลามิกชนผู้มีความรู้ในทางศาสนาอิสลาม และมีคุณธรรมคุณสมบัติเหมาะสมที่จะให้การศึกษาอบรม และมีหน้าที่ช่วยเหลือโต๊ะครูปอเนาะ

"ครู" หมายความว่าถึงผู้มีความรู้ทำการสอนวิชาการตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ และมีคุณธรรมคุณสมบัติเหมาะสมที่จะให้การศึกษาอบรม

"นักศึกษา" หมายความว่าบุคคลผู้รับการศึกษาอบรมในปอเนาะ และพื้นที่
บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษาแล้ว

ข้อ ๓ ปอเนาะที่ตั้งอยู่แล้วก่อนใช้ระเบียบนี้ จะขอจดทะเบียนหรือไม่ขอจดทะเบียนก็ได้
การจดทะเบียนนี้ ไม่เกี่ยวข้องกับกรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินของปอเนาะ

ข้อ ๔ ปอเนาะจะจดทะเบียนได้ก็ต่อเมื่อผู้ขอจดทะเบียนได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการ-
จังหวัดแล้ว

ผู้ว่าราชการจังหวัดจะออกหนังสืออนุญาตให้ได้ เมื่อปรากฏว่า

(๑) ผู้ขอจดทะเบียนมีคุณธรรมและคุณสมบัติดังต่อไปนี้

ก. มีสัญชาติไทย

ข. มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์

ค. ไม่เป็นผู้มีจิตฟั่นเฟือนหรือไร้ความสามารถ

ง. มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่บกพร่องด้วยศีลธรรมอันดี

จ. มีความเลื่อมใสในการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ

ฉ. เป็นผู้ที่มีทรัพย์สินหรือฐานะพอที่จะจัดตั้งและดำรงปอเนาะได้

(๒) ปอเนาะที่จะขอจดทะเบียนนั้น จะต้องมีการเพื่อใช้เป็นที่พักอาศัยสอน
และมีเรือนพักนักศึกษาไม่น้อยกว่า ๕ หลัง และมีนักศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๐ คน

(๓) การจดทะเบียนปอเนาะและการอนุญาต

ก. ผู้ใดจะขอจดทะเบียนปอเนาะที่มีอยู่แล้ว ให้ยื่นหนังสือตามแบบค
พนักงานทะเบียน พร้อมด้วยคำรับรองของโต๊ะครูปอเนาะที่เชื่อถือได้ ๑ นาย ว่าผู้ขอมีคุณสมบัติคว
ให้จดทะเบียนปอเนาะได้

ข. เมื่อพนักงานทะเบียนได้รับหนังสือตามข้อ ก. แล้ว ให้เสนอเรื่องราว
พร้อมด้วยความเห็นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาโดยรีบด่วน โดยมีคณะกรรมการอิสลามประจำ
จังหวัดเป็นที่ปรึกษา

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกหนังสืออนุญาตหรือไม่อนุญาตไปยังผู้ขอจดทะเบียน
ภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องราวจากพนักงานทะเบียน

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อนุญาต ผู้ขอมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง คำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการถือเป็น

ที่สุด

ข้อ ๕ โตะครูปอเนาะจะต้องมีหนังสือรับรองของกรรมการอิสลามประจำจังหวัด

๓ นาย และผู้ทรงคุณวุฒิทางศาสนาอิสลามที่เชื่อถือได้ ๒ นาย

หนังสือรับรองจะออกให้ถือ เมื่อโตะครูปอเนาะมีคุณธรรมและคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (ก) มีสัญชาติไทย
- (ข) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์
- (ค) ไม่เป็นผู้มีจิตฟั่นเฟือนหรือไร้ความสามารถ
- (ง) มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่บกพร่องด้วยศีลธรรมอันดี
- (จ) มีความเลื่อมใสในการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (ฉ) ต้องมีพื้นความรู้ในวิชาฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และทศวิถี
- (ช) ไม่เป็นโรคดังต่อไปนี้
  - โรคเรื้อน
  - วัณโรคในระยะร้ายแรง
  - โรคยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง
  - โรคเท้าช้าง

ข้อ ๖ ผู้ช่วยโตะครูที่ทำการสอนในปอเนาะ โตะครูปอเนาะนั้น ๆ เป็นผู้พิจารณาเลือกบุคคลซึ่งมีคุณธรรมคุณสมบัติครบถ้วนไว้ในข้อ ๕

ข้อ ๗ ปอเนาะที่ได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนตามระเบียบนี้ ควรจัดตั้งนี้

- (๑) สอนและจัดให้มีการวัดผลตามหลักสูตรและวิธีการดังที่กำหนดไว้ท้าย

ระเบียบนี้

- (๒) มีทะเบียนนักศึกษา ตามแบบที่กำหนดให้ไว้เป็นหลักฐาน

- (๓) มีป้ายแสดงชื่อปอเนาะด้วยตัวอักษรไทยและจะกำกับด้วยอักษรยาวี หรือ

อักษรอื่นใดก็ได้ ติดไว้ในบริเวณปอเนาะ ณ ที่ซึ่งเห็นได้ง่าย

ข้อ ๘ ปอเนาะที่ได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนตามระเบียบนี้ อาจได้รับรางวัลเป็นเงินพระราชทาน หรือได้รับการอุดหนุนจากทางราชการ ตามที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๘ ให้พนักงานทะเบียนจัดทำทะเบียนปลอมเนาะที่ได้รับอนุญาตแล้ว และประกาศชื่อและที่ตั้งของปลอมเนาะนั้น ๆ ให้ทราบทั่วกัน

ข้อ ๑๐ ปลอมเนาะที่จัดตั้งขึ้นใหม่ภายหลังจากวันประกาศใช้ระเบียบนี้ จะต้องขอจดทะเบียนเมื่อแรกจัดตั้ง และดำเนินการตามระเบียบนี้ทุกประการ จึงจะมีสิทธิได้รับพระราชทานรางวัลหรือได้รับการอุดหนุนจากทางราชการ

ข้อ ๑๑ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๔

(ลงชื่อ) ปิ่น มาลากุล
(หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปลอมเนาะในภาคศึกษา ๒ พ.ศ. ๒๕๐๔, (ยะลา : โรงพิมพ์คุรุสัมพันธ์ภาคภาคศึกษา ๒, ๒๕๐๔), หน้า ๑ - ๖

หลักสูตรและการวัดผล
 ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
 ว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคศึกษา ๒
 พ.ศ. ๒๕๐๔

หลักสูตรปอเนาะแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ตอนต้นมีกำหนดเวลาเรียน ๔ ปี ตอนกลาง ๑ ปี และตอนปลาย ๒ ปี

วิชาและอัตราเวลาเรียน

วิชา	อัตราเวลาเรียนในรอบสัปดาห์
การศาสนา	๒๗ ชั่วโมง
ภาษาไทย	๔ ชั่วโมง
อาหรับ	๔ ชั่วโมง
รวม	๓๕ ชั่วโมง

เวลาเรียนที่ใ้กำหนดนี้ เป็นอัตราเวลาเรียนมาตรฐาน แต่จะคงไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมง ส่วนที่จะสอนมากกว่านั้นไม่กำหนด

หลักสูตรวิชาการศาสนาอิสลาม

ตอนต้น

๑. อ่านกุรอานและศัหวิก ให้สามารถอ่านพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานได้จนจบ พร้อมทั้งรู้จักค่าง ๆ ของการอ่าน
๒. เถาฮิก ให้รู้จักลักษณะของพระเจ้าและศาสดา พร้อมทั้งหลักการศรัทธา และหลักการ เป็นมุสลิม

๓. พิกธิ ใหญ่ศาสนบัญญัติ เเท่าที่จะต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวันโดยสังเขป
๔. ทาชาวูฟ ใหญ่ศีลธรรมจรรยาพอสังเขป
๕. คัพชีร ใหญ่ความหมายของพระมหาคัมภีร์อัลกุรอ่านที่เหมาะสมแก่นักศึกษาใน
ประ โยคนี เฉพาะวรรคตอนที่จำเป็นก่อนหลัง
๖. ฮาคีล ใหญ่ความหมายของพระวจนะให้เหมาะสมแก่นักศึกษาในประ โยคนี
๗. ไวยากรณ์ นาสุ ใหญ่หน้าที่ของคำและการใช้เครื่องหมาย
ซอรฟ ใหญ่ชนิดของคำต่าง ๆ และการกระจายตามวิชานี้
๘. ประวัติศาสตร์ ใหญ่พระประวัติของศาสดามุฮัมมัด (ช.ล.)
๙. คัก ใหญ่สามารถคัดลายมืองามพอสสมควร
๑๐. เขียน ใหญ่สามารถเขียนตามคำบอกได้

ตอนกลาง

๑. เทอฮิก ใหญ่กว้างขวางยิ่งขึ้นกว่าตอนต้น
๒. พิกธิ ใหญ่ศาสนบัญญัติ เเท่าที่จะต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้ละเอียดยิ่งขึ้นกว่า
ตอนต้น
๓. ทาชาวูฟ ใหญ่ศีลธรรมกว้างขวางยิ่งขึ้นกว่าตอนต้น
๔. คัพชีร ใหญ่ความหมายของพระมหาคัมภีร์อัลกุรอ่านอย่างสังเขปจนจบ
๕. ฮาคีล ใหญ่ความหมายของพระวจนะที่เหมาะสมแก่นักศึกษาในประ โยคนี
๖. ไวยากรณ์ นาสุ ใหญ่กว้างขวางกว่าตอนต้น
ซอรฟ ใหญ่ชนิดของคำต่าง ๆ และการกระจายตามวิชานี้ให้กว้างขวางกว่าตอนต้น
๗. บะลาเกาะฆ ใหญ่ระเบียบที่เกี่ยวกับภาษาและวิธีใช้ถ้อยคำส่วนต่าง ๆ
๘. ประวัติศาสตร์ ใหญ่พระประวัติของศาสดามุฮัมมัด (ช.ล.) ให้กว้างขวางกว่าตอนต้น และ
ประวัติอิศรสาวกที่สำคัญ ๆ
๙. อุซูลคัพชีร ใหญ่มูล เหตุที่ประทานโองการและอื่น ๆ
๑๐. อุซูลพิกธิ ใหญ่ที่มาของศาสนบัญญัติ
๑๑. มิสทอละฮ์ฮาคีล ใหญ่ศักคีย์ของพระวจนะ
๑๒. ฟารอาเอท ใหญ่สามารถแบ่งวรรคได้

ตอนปลาย

- ๑. เคาธิก ให้รู้กว้างขวางยิ่งขึ้นกว่าตอนกลาง ตลอดจนขจัดข้อสงสัย (ขุขะหะ)
- ๒. พิกธิ ให้รู้ศาสนบัญญัติเท่าที่จะต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้พิสดารยิ่งขึ้นกว่าตอนกลาง พร้อมทั้งรู้ข้อแตกต่างระหว่างคำสอนของคณาจารย์
- ๓. ทาชาวุพ ให้รู้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้เป็นผู้ตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดี
- ๔. กัฬชีร ให้รู้ความหมายของพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
- ๕. ฮาคีล ให้รู้ความหมายของพระวจนะ โดยพิสดารยิ่งขึ้นกว่าตอนกลาง
- ๖. ไวยากรณ์ นาสู ให้พิสดารยิ่งขึ้นกว่าตอนกลาง
ชอรฟ ให้รู้ชนิดของคำต่าง ๆ และการกระจายคามวิธานให้กว้างขวางยิ่งขึ้นกว่าตอนกลาง
- ๗. บาลาเกาะฆ ให้รู้ระเบียบที่เกี่ยวกับภาษาและวิธีใช้ถ้อยคำส่วนต่าง ๆ มากกว่าตอนกลาง
- ๘. อูซูลฟิกธิ ให้รู้ที่มาของศาสนบัญญัติให้กว้างขวางยิ่งขึ้นกว่าตอนกลาง
- ๙. มันเตก (ตรรกวิทยา) ให้เข้าใจ เหตุและผลในการใช้ภาษา
- ๑๐. อัลมีกอก ให้รู้กำหนดเวลาต่าง ๆ
- ๑๑. กอวาอ์กูลฟิกธิ ให้รู้กฎของศาสนบัญญัติ
- ๑๒. มะกูลาท ให้รู้ความหมายของคำทั้ง ๑๐ ที่ใช้อยู่ในวิชานี้

หมายเหตุ

- ๑. วิชาศาสนาซึ่งกำหนดคือคราเวลาเรียน ๒๗ ชั่วโมง ในรอบสัปดาห์นั้น ให้รวมถึงเวลาประกอบกิจทางศาสนา (ละหมาด) ด้วย
- ๒. การสอนวิชาการศาสนานั้น จะสอนเป็นภาษาใดก็ได้ แต่คัมภีร์ต่าง ๆ นั้นต้องเป็นภาษาอาหรับหรือมลายู ตามหลักสุตซึ่งได้กำหนดไว้
- ๓. เวลาเรียนทุก ๆ วัน ให้เป็นไปตามประเพณีของปอเนาะแต่ละแห่ง

หลักสูตรภาษาไทยในปอเนาะ

ตอนต้น

การพูดและการฟัง ให้สามารถสนทนาโต้ตอบในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันเป็นภาษาไทยได้ดี

- การอ่าน ให้สามารถอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ และรายเดือนภาษาไทย ที่ประชาชนนิยมอ่าน ได้ด้วยความสะดวก และมีความเข้าใจตลอดจนได้รับความเพลิดเพลินตามสมควร
- การเขียน ให้สามารถเขียนจดหมาย คำร้อง และการกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ของทางราชการได้เป็นอย่างดี

ตอนกลาง

- การพูดและการฟัง ให้สามารถอภิปรายแสดงความคิดเห็นในการประชุมเป็นหมู่ได้ดี มีความเข้าใจในคำอภิปรายของผู้อื่นในการประชุมนั้น ๆ ด้วย
- การอ่าน ให้สามารถอ่านบทความหรือหนังสือร้อยแก้ว เช่น นวนิยายที่กำลังเป็นที่นิยมอยู่ในสมัยปัจจุบัน ได้ด้วยความสะดวก มีความเข้าใจ ตลอดจนได้รับความเพลิดเพลินตามสมควร ให้อ่านหนังสือแบบเรียนที่เป็นความรู้ตามที่กำหนดให้
- การเขียน ให้สามารถเรียบเรียงรายงานในเรื่องกิจการต่าง ๆ ที่ตนได้กระทำไปแล้วให้อยู่ในระดับที่ใช้การได้

ตอนปลาย

- การพูดและการฟัง ให้สามารถฟังปรากฏการณ์แสดงเป็นภาษาไทย มีความเข้าใจได้เป็นอย่างดี และมีความสามารถบรรยายในที่ประชุมในเรื่องที่ตนมีความถนัดเป็นพิเศษได้ โดยไม่ต้องมีร่างคำบรรยาย เช่น ให้สามารถสอนหรือชี้แจงในเรื่องสั้น ๆ ได้
- การอ่าน ให้สามารถอ่านระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของสามัญชนได้ด้วยความเข้าใจเป็นอย่างดี ให้สามารถอ่านร้อยกรองประเภทโคลงและกลอนที่กวีในสมัยปัจจุบันแต่งขึ้น มีความเข้าใจและเห็นความไพเราะ ให้อ่านหนังสือแบบเรียนที่เป็นความรู้ตามที่กำหนดให้
- การเขียน ให้สามารถเขียนความเรียงแสดงความคิดเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน อาชีพ และสิ่งที่มีคนมีความสนใจเป็นพิเศษอื่น ๆ

หลักสูตรวิชาชีพในปอเนาะ

ตอนต้น

ให้สอนวิชาอาชีพหลักอย่างหนึ่ง และวิชาอาชีพประกอบอีกอย่างหนึ่ง ในทางเกษตรกรรม และหัตถกรรม โดยที่จะเลือกวิชาใดเป็นวิชาหลัก วิชาใดเป็นวิชาประกอบก็ได้ ในตอนต้นนี้ มุ่งให้มีฝีมือปฏิบัติตามแบบฉบับที่ทำกันอยู่ในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

ตอนกลาง

ให้สอนวิชาอาชีพหลักอย่างหนึ่ง และวิชาอาชีพประกอบอีกอย่างหนึ่ง ในทางเกษตรกรรม และหัตถกรรม โดยเลือกวิชาอาชีพที่ได้เคยเลือกเป็นวิชาหลักหรือวิชาประกอบมาแล้วในตอนต้น แต่ในตอนกลางนี้ มุ่งหมายให้รู้ทฤษฎีของการอาชีพนั้น ๆ ถ้าเป็นเกษตรกรรมก็ให้รู้หลักวิชาเรื่องนั้น ๆ ถ้าเป็นหัตถกรรมให้สามารถประดิษฐ์แบบที่แปลกและดีกว่าเดิมได้

ตอนปลาย

ให้สอนวิชาอาชีพหลักแต่เพียงอย่างเดียว จะเป็นเกษตรกรรม หรือหัตถกรรมก็ได้ แต่ต้องเป็นวิชาที่เลือกเป็นหลักในตอนกลางมาแล้ว ในตอนปลายนี้ มุ่งให้นำความรู้และความชำนาญที่ได้จากตอนต้นและตอนกลางมาปรับปรุงวิธีปฏิบัติในอาชีพนั้นให้ดีขึ้น ถ้าเป็นในทางเกษตรกรรมหมายถึงวิธีการเพิ่มผลผลิตด้วยหลักวิชา ถ้าเป็นในทางหัตถกรรมหมายถึงวิธีการที่จะผลิตเป็นจำนวนมากเพื่อเป็นสินค้า

ตัวอย่างวิชาที่ควรเลือก

<u>เกษตรกรรม</u>	<u>หัตถกรรม</u>
๑. ทำนา	๑. ช่างไม้
๒. ทำสวนผลไม้	๒. จักสาน
๓. ทำสวนยางพารา	๓. การดักและการทอ
๔. การเลี้ยงสัตว์	๔. งานโลหะ

ฯลฯ

ฯลฯ

การวัดผลการเรียนรู้ของปอเนาะ

๑. ปีการศึกษาของปอเนาะ เริ่มแต่วันที่ ๑๖ เดือนเชาวาล จนถึงวันที่ ๑๕ ของเดือนเชาวาล ในปีถัดไป
๒. การวัดผลประจำปีต้องกระทำภายในเดือนชะบาน
๓. การดำเนินการวัดผลประจำปี และการอนุมัติ
  - ก. ชั้นที่ไม่ใช่ตัวประโยค ให้โต๊ะครูปอเนาะแต่ละแห่งเป็นผู้ดำเนินการ
  - ข. ชั้นตัวประโยค
    - (๑) ประโยคต้นและประโยคกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ
    - (๒) ประโยคปลายกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ดำเนินการ
๔. สนามสอบ
  - ก. ชั้นที่ไม่ใช่ตัวประโยค ชั้นประโยคต้นและชั้นประโยคกลาง ทำการวัดผล ณ สนามสอบของปอเนาะแต่ละแห่ง
  - ข. ชั้นประโยคปลาย กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้กำหนด
๕. วิธีการวัดผลประจำปีนั้น ให้คณะกรรมการดำเนินการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๒ และผู้ทรงคุณวุฒิทางศาสนาอิสลามร่วมกันพิจารณากำหนดขึ้น
๖. ประกาศนียบัตร

ผู้ที่สอบไล่ได้ชั้นตัวประโยค จะได้รับประกาศนียบัตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีบุคคลต่อไปนี้ เป็นผู้ลงนาม

  - ก. ประโยคต้นและประโยคกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดและโต๊ะครูปอเนาะนั้น
  - ข. ประโยคปลาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จุฬาราชมนตรี และโต๊ะครูของปอเนาะนั้น
๗. นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่และยังสอบไล่ไม่ได้ถึงชั้นตัวประโยค ต้องการลาออกจากปอเนาะ ให้โต๊ะครูปอเนาะออกวุฒิบัตรให้
๘. ผู้สมัครเข้ารับการวัดผล ณ ปอเนาะใด ให้โต๊ะครูปอเนาะนั้นดำเนินการขอประกาศนียบัตรและลงนาม.

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคศึกษา ๒ พ.ศ.๒๕๐๔, (ยะลา : โรงพิมพ์คุรุสัมพันธ์นาคาร์ ภาคศึกษา ๒, ๒๕๐๔), หน้า ๑๑ - ๒๑

หลักเกณฑ์การให้เงินรางวัลและการให้การอุดหนุนปอเนาะของทางราชการ
ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคศึกษา ๒

พ.ศ. ๒๕๐๔

ก. ลักษณะการให้รางวัลและการให้การอุดหนุนของทางราชการ

- (๑) ให้รางวัลเป็นเงินพระราชทานเพื่อปรับปรุงส่งเสริมกิจการของปอเนาะตาม
อันดับอัตรา เวลา และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการจะได้อำหนด
- (๒) ให้ครูไปช่วยทำการสอน หรือให้ผู้มีหน้าที่นี้เทศการศึกษายไปช่วยเหลือให้คำแนะนำ
หรือให้การช่วยเหลือทางคานาวิชาการอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมในทางวิชาการ เช่น คัดเลือกนักศึกษาไป
ศึกษาต่อ และจัดให้มีการอบรมครูหรือการสัมมนาเป็นครั้งคราว
- (๓) ให้หรือให้ยืมอุปกรณ์ วัสดุในทางการศึกษา หรือเครื่องมือเครื่องใช้ในการสอน
การเรียน ตลอดจนครุภัณฑ์อื่น ๆ

ข. ลักษณะปอเนาะที่สมควรได้รับรางวัลและการอุดหนุนของทางราชการ

- (๑) เป็นปอเนาะที่ดำเนินการและปฏิบัติตามระเบียบการนี้
- (๒) เป็นปอเนาะที่มีนักศึกษายู่ประจำไม่ต่ำกว่า ๕๐ คน
- (๓) เป็นปอเนาะที่มีสถานที่ไม่ซัดค่อสุขลักษณะ อนามัย และความปลอดคภย
- (๔) เป็นปอเนาะที่มีระเบียบแบบแผนดี
- (๕) เป็นปอเนาะที่มีการวัดผลการเรียนเป็นประจำปีและได้ผลดี
- (๖) เป็นปอเนาะที่คั้งขึ้นก่อนใช้ระเบียบนี้ และได้ดำเนินการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า
๑ ปี นับถึงวันที่ได้จดทะเบียน
- (๗) ถ้าเป็นปอเนาะที่คั้งขึ้นภายหลังการใช้ระเบียบนี้ ต้องดำเนินการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า
๒ ปี นับแต่วันที่ได้จดทะเบียน

ค. เกณฑ์พิจารณาการให้รางวัลและการให้การอุดหนุน

ให้ผู้มีหน้าที่ในการพิจารณาการให้รางวัลและการให้การอุดหนุนปอเนาะพิจารณาให้แต่เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังที่ระบุไว้ในข้อ ก. ตามความต้องการของผู้ขอรับรางวัลหรือการให้การอุดหนุน ส่วนการพิจารณาให้รางวัลหรือให้การอุดหนุนมากน้อยแตกต่างกันเพียงไรนั้น ให้พิจารณาจากความยิ่งย่อนกว่ากันตามเกณฑ์ลักษณะในข้อ ข. (๒) (๓) (๔) และ (๕) ประกอบด้วยจำนวนและวุฒิของครูผู้สอนในปอเนาะนั้น ๆ เป็นข้อเปรียบเทียบ

ง. การขอรับรางวัลและการให้การอุดหนุนของทางราชการ

ผู้ขอจดทะเบียนที่ประสงค์จะขอรับรางวัลและรับการอุดหนุนตามระเบียบนี้ ให้ยื่นหนังสือตามแบบที่กำหนดไว้ ต่อพนักงานทะเบียนภายในเดือนตุลาคม แต่ถ้าเดือนนั้นตรงกับเดือนถือศีลออกให้ยื่นในเดือนถัดไป

เมื่อพนักงานทะเบียนได้ตรวจสอบแล้ว ให้รวบรวมเรื่องราวการขอรับรางวัลและรับการอุดหนุนของปอเนาะต่าง ๆ เสนอจังหวัดพร้อมด้วยความเห็น ให้จังหวัดทำการตรวจสอบและพิจารณา โดยมีคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเป็นที่ปรึกษา แล้วส่งเรื่องให้คณะกรรมการดำเนินการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๒ เพื่อรวบรวมเสนอกระทรวงศึกษาธิการพร้อมด้วยความเห็น

เฉพาะใน พ.ศ.๒๕๐๔ การขอรับรางวัลและรับการอุดหนุน ตลอดจนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ให้ยกเว้นหลักเกณฑ์ใน ข้อ ข. (๕) (๖) ส่วนกำหนดเวลาที่จะยื่นเรื่องราวขอรับรางวัลและรับการอุดหนุน แล้วแต่กระทรวงศึกษาธิการจะเห็นสมควร.

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคศึกษา ๒ พ.ศ.๒๕๐๔, (ยะลา : โรงพิมพ์คุรุสัมพันธ์ภาคการศึกษา ๒, ๒๕๐๔), หน้า ๒๒ - ๒๔

โครงการปรับปรุงปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์

๑. วัตถุประสงค์ ควบในภาคศึกษา ๒ ได้มีเอกชนจัดตั้งปอเนาะขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อส่งเสริมการศึกษาทางศาสนาอิสลามให้แก่ชาวมุสลิม ให้เป็นมุสลิมที่ดี กระทรวงศึกษาธิการได้สนับสนุนกิจการนี้ โดยวางระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคศึกษา ๒ พ.ศ. ๒๕๐๔ ขึ้น เพื่อให้ปอเนาะได้ถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน มีเจ้าของปอเนาะเป็นจำนวนมากได้ให้ความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการด้วยดี โดยมาจดทะเบียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคศึกษา ๒ พ.ศ. ๒๕๐๔ และได้พยายามปรับปรุงกิจการปอเนาะให้บังเกิดผลเป็นที่พอใจ สมควรจะได้ส่งเสริมให้ปอเนาะที่จดทะเบียนดังกล่าวแล้ว ได้มีโอกาสปรับปรุงปอเนาะให้เป็นสถานศึกษาคามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่สามารถจะจดทะเบียนเป็นโรงเรียนราษฎร์ประเภทสอนศาสนาอิสลามได้

๒. หลักเกณฑ์ การดำเนินการปรับปรุงและส่งเสริมปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์นี้เป็นเรื่องสำคัญซึ่งจะต้องร่วมมือกันทั้งทางฝ่ายกระทรวงศึกษาธิการ และทางฝ่ายเจ้าของปอเนาะเต็มใจและสมัครใจที่จะรับการช่วยเหลือตามโครงการนี้ เพื่อให้เจ้าของปอเนาะและประชาชนเห็นเจตนาดีของรัฐบาล ในการให้ความช่วยเหลือการจัดการศึกษาศาสนาโดยถูกต้อง มิให้เห็นว่าเป็นการบังคับ ฉะนั้น การดำเนินการตามโครงการนี้จึงควรตั้งคณะกรรมการขึ้นดำเนินการ คณะกรรมการชุดนี้จะต้องเป็นผู้ใกล้ชิดกับประชาชน และเข้าใจจิตใจของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดี เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างปอเนาะและกระทรวงศึกษาธิการ

การปรับปรุงปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามนี้ไม่กระทบกระเทือนทางค่านศาสนาแต่อย่างใด

การจดทะเบียนเป็นโรงเรียนราษฎร์ ให้เป็นความสมัครใจของเจ้าของปอเนาะ แต่ปอเนาะที่จดทะเบียนเป็นโรงเรียนราษฎร์แล้ว จะต้องมียกฐานะดังต่อไปนี้ จึงจะได้รับการพิจารณาปรับปรุงตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

- ๒.๑ เป็นปอเนาะที่จดทะเบียนตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว
- ๒.๒ เป็นปอเนาะที่คณะบุคคลจัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ
- ๒.๓ เป็นปอเนาะที่มีนักเรียนประจำไม่ต่ำกว่า ๕๐ คน
- ๒.๔ มีบริเวณกว้างขวาง เหมาะสมที่จะใช้เป็นสถานศึกษาที่ดี

- ๒.๔ มีอาคารเหมาะสมมั่นคงเป็นเอกเทศ ไม่ติดต่อกับอาคารอื่น และ
ความปลอดภัย
- ๒.๖ เป็นปอเนาะที่มีระเบียบแบบแผนดี
- ๒.๗ เป็นปอเนาะที่มีการวัดผลการศึกษาเป็นประจำปีและได้ผล
- ๒.๘ เป็นปอเนาะที่มีการสอนวิชาภาษาไทยและได้ผล
- ๒.๙ การจัดครูเข้าทำการสอนเป็นไปโดยเหมาะสม และมีจำนวนเพียงพอกับ
จำนวนนักศึกษา

๓. การผ่อนผันเกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ ปอเนาะที่ขอจดทะเบียน
เป็นโรงเรียนราษฎร์จะได้รับการพิจารณาผ่อนผันในเรื่องของการเป็นเจ้าของ ผู้จัดการ ครูใหญ่
ครู และอื่น ๆ

๔. การช่วยเหลือ ปอเนาะที่จดทะเบียนเป็นโรงเรียนราษฎร์แล้ว ควรจะได้รับการ
การช่วยเหลือจากทางราชการในเรื่องต่อไปนี้

- ๔.๑ การช่วยเหลือทางวิชาการ
- ๔.๒ ใ้รับเงินอุดหนุนตามระเบียบการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์
- ๔.๓ ใ้รับพระราชทานเงินรางวัลตามระเบียบว่าด้วยการพระราชทานเงินรางวัล

แก่ปอเนาะ

๕. การช่วยเหลือทางวิชาการ

๕.๑ ส่งครูไปช่วยสอน ครูที่ส่งไปควรเป็นข้าราชการกรมวิสามัญศึกษา วุฒิ ป.กศ.
หรือเทียบเท่า ในระยะเริ่มแรกควรส่งไปช่วย ๑ คน

๕.๒ ครูอาสาสมัคร อาจจัดให้มีครูอาสาสมัครตามระเบียบว่าด้วยเรื่องครูอาสา-
สมัครช่วยพัฒนาโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม

๕.๓ ส่งศึกษานิเทศก์และเจ้าหน้าที่การศึกษาไปช่วยแนะนำทั้งทางวิชาการและ
การบริหารโรงเรียน

๕.๔ จัดทำหลักสูตรประมวลการสอนให้เหมาะสมกับโรงเรียนราษฎร์ที่สอนศาสนา
อิสลาม

๕.๕ ช่วยในเรื่องอุปกรณ์การสอน

๖. การให้เงินอุดหนุนตามระเบียบการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์ นั้น ควรมีดังนี้

๖.๑ ให้เงินอุดหนุนในระยะเริ่มแรกของการปรับปรุงเป็นโรงเรียนราษฎร์

๖.๒ ให้การอุดหนุนเป็นปี ๆ ไป

๗. คำเนิการปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริม
ปอเนาะในภาคศึกษา ๒ พ.ศ.๒๕๐๔ ให้โรงเรียนราษฎร์ที่ได้เปลี่ยนแปลงมาจากปอเนาะตามระเบียบ
นี้ ได้รับพระราชทานเงินรางวัลด้วย

๘. การดำเนินงาน การดำเนินตามโครงการนี้มีกำหนด ๓ ปี ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๔
ถึง ๒๕๑๑ ปรับปรุงปีละ ๔๐ โรงเรียน

๙. งบประมาณ เพื่อปรับปรุงปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์ได้ผลตามโครงการ
ควรจัดตั้งงบประมาณไว้ดังต่อไปนี้

พ.ศ.๒๕๐๔ ปรับปรุง ๒๐ โรงเรียน

ค่าใช้จ่ายถาวรเฉลี่ยโรงละ ๑๐,๐๐๐ บาท (ใช้เงินงบประมาณภาคใต้) ๒๐๐,๐๐๐ บาท

รวม ๒๐๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ.๒๕๐๕ ปรับปรุงเพิ่มขึ้น ๔๐ โรงเรียน

อัตราเงินเดือนครู ๖๐ อัตรา ๆ ละ ๖๐๐ บาท ๔๓๒,๐๐๐ บาท

ค่าปรับปรุงโรงละ ๑๐,๐๐๐ บาท ๔๐๐,๐๐๐ บาท

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ๒๐๐,๐๐๐ บาท

ค่าใช้จ่ายในโรงเรียนที่ปรับปรุงแล้ว ๒๐ โรงเรียน ๖๐,๐๐๐ บาท

รวม ๑,๐๙๒,๐๐๐ บาท

พ.ศ.๒๕๑๐ ปรับปรุงเพิ่มขึ้น ๔๐ โรงเรียน

เงินเดือนครู ๑๐๐ อัตรา ๗๒๐,๐๐๐ บาท

ค่าปรับปรุงโรงละ ๑๐,๐๐๐ บาท ๔๐๐,๐๐๐ บาท

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ๒๐๐,๐๐๐ บาท

ค่าใช้จ่ายในโรงเรียนที่ปรับปรุงแล้ว ๖๐ โรงเรียน ๑๕๐,๐๐๐ บาท

รวม ๑,๕๒๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ.๒๕๑๑ ปรับปรุงเพิ่มขึ้น ๔๐ โรง

เงินเคื่อนครุ ๑๔๐ อัครา	๑,๐๐๘,๐๐๐ บาท
ค่าปรับปรุงโรงละ ๑๐,๐๐๐ บาท	๔๐๐,๐๐๐ บาท
ค่าใช้จ่ายในกรรค่าเนิงงาน	๒๐๐,๐๐๐ บาท
ค่าใช้จ่ายในโรงเรียนปรับปรุงแล้ว ๑๐๐ โรง	<u>๓๐๐,๐๐๐ บาท</u>
	รวม ๑,๙๐๘,๐๐๐ บาท
	<u>รวมทั้งสิ้น ๔,๗๐๐,๐๐๐ บาท</u>

๑๐. ผลที่จะได้รับ

- ๑๐.๑ ปอเนาะจะจดทะเบียนเป็นโรงเรียนราษฎรตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร
 ๑๐.๒ ปอเนาะที่จดทะเบียนเป็นโรงเรียนราษฎรแล้ว จะเป็นเหตุจูงใจให้ปอเนาะอื่น

ปฏิบัติตาม

- ๑๐.๓ พัฒนาการศึกษารองของเยาวชนที่ศึกษาอยู่ในปอเนาะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นการลดค่าสังคนเพิ่มขึ้น เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจและการปกครอง
 ๑๐.๔ เป็นการแสดงเจตนาดีของรัฐบาลที่จะช่วยในการจัดการศึกษาทางศาสนาโดย
 อุกววิธี และสร้างความเข้าใจดีระหว่างประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้.

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, โครงการปรับปรุงปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร
พ.ศ.๒๕๐๘ - ๒๕๑๑, (อัครสำเนา)

โครงการอุดหนุน โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม

ของ

กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. ๒๕๑๓

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นว่า โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามที่
 แปรสภาพมาจากปอเนาะ และเคยได้รับการส่งเสริมและช่วยเหลือตามโครงการปรับปรุงปอเนาะ
 ให้เป็นโรงเรียนราษฎร์ของกระทรวงศึกษาธิการ ตามมติคณะรัฐมนตรี เป็นสถานการศึกษาอันสำคัญ
 ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือจัดการอบรมสั่งสอน และจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของชาติไทยให้เป็นพลเมืองดี
 มีศีลธรรม และมีความรู้ทางด้านวิชาการตามควรแก่เอกัตภาพตามนโยบายของรัฐบาล ควรได้รับการ
 อุดหนุนและส่งเสริมให้สมกับเป็นสถานการศึกษาของชาติไทยต่อไป จึงได้วางโครงการให้การอุดหนุน
 ไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. วัตถุประสงค์

- ๑.๑ เพื่อส่งเสริมโรงเรียนที่จัดการได้ดี ให้มีความมั่นคงเป็นปึกแผ่นยิ่งขึ้น
- ๑.๒ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสามัญและวิชาการศาสนาอิสลามให้ได้
 ผลดี เหมาะสมและสนองความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาภาคใต้
- ๑.๓ เพื่อส่งเสริมนักศึกษาให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ
- ๑.๔ เพื่อสร้างเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน

๒. กำหนดระยะเวลาของการดำเนินการ

- ๒.๑ การดำเนินการตามโครงการนี้ นับเป็นโครงการระยะแรก กำหนดตั้งแต่
 ปีงบประมาณ ๒๕๑๓ จนถึงปีงบประมาณ ๒๕๑๖ รวม ๔ ปี
- ๒.๒ การให้การอุดหนุนตามโครงการนี้ ไม่เป็นการผูกพัน เมื่อมีเหตุอันสมควร
 กระทรวงศึกษาธิการอาจบอกงดให้การอุดหนุนเสียเมื่อใดก็ได้

๓. คุณลักษณะของโรงเรียน

โรงเรียนที่จะได้รับการอุดหนุนตามโครงการนี้ จะต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

๓.๑ เป็นโรงเรียนประเภทการศึกษาพิเศษสอนศาสนาอิสลามที่จัดกิจการได้ดี หรือที่แปรสภาพจากปอเนาะ หรือซึ่งเคยได้รับการส่งเสริมและช่วยเหลือตามโครงการปรับปรุง ปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์ของกระทรวงศึกษาธิการ

๓.๒ ดำเนินการสอนเต็มตามเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และจัดกิจการได้ดี มีความมั่นคง เป็นมีกแผนตามสมควร

๓.๓ จัดสอนตามหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยเคร่งครัด

๓.๔ จัดให้มีการสอนวิชาสามัญหรือวิชาชีพ และทำการวัดผลการศึกษาเป็นประจำ จนมีผลการเรียนดีเกินตามสมควร

๓.๕ มีบริเวณโรงเรียนกว้างขวางพอเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และมีอาคารเรียนเป็นเอกเทศ ทั้งไม่ขัดต่อหลักสุขาภิบาลและอนามัยโรงเรียน

๓.๖ ห้องเรียนและห้องประกอบอื่น ๆ แต่ละห้องต้องมีขนาดเหมาะสม มีแสงสว่างพอเพียง

๓.๗ อุปกรณ์การสอนการเรียนแต่ละวิชา ต้องมีมากพอสมควร และบรรดาอุปกรณ์นั้น ๆ ต้องไม่มีสิ่งซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อความมั่นคงของประเทศ หรือมีสิ่งชักจูง หรือสื่อไปในทางผิดศีลธรรมอันดีงามของบ้านเมือง

๓.๘ จัดทำเอกสารต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๘๗ และกฎกระทรวงฯ โดยครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และถูกต้องตามแบบของทางราชการ

๓.๙ มีนักเรียนไม่ต่ำกว่า ๕๐ คน

๓.๑๐ มีครูประจำทำการสอนในโรงเรียนพอเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน

๓.๑๑ การดำเนินกิจการโรงเรียน ต้องดำเนินไปโดยถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับโรงเรียนราษฎร์ และข้อบังคับอื่นที่กระทรวงศึกษาธิการสั่งให้ปฏิบัติตาม

๔. ลักษณะการให้การอุดหนุน

๔.๑ ประเภทของการอุดหนุน การให้การอุดหนุนตามโครงการนี้ กระทรวงศึกษาธิการจะพิจารณาให้การอุดหนุนแก่โรงเรียน แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทด้วยกัน คือ

ประเภทที่ ๑ ให้การอุดหนุนเป็นเงิน

ประเภทที่ ๒ ให้การอุดหนุนด้วยการส่งครูไปช่วยสอนวิชาสามัญหรือวิชาชีพ

ประเภทที่ ๓ ให้การอุดหนุนด้วยการส่งอุปกรณ์การสอนการเรียนไปให้

การให้การอุดหนุนดังกล่าวนี้ โรงเรียนหนึ่ง ๆ มีสิทธิได้รับทั้ง ๓ ประเภท แต่กระทรวงศึกษาธิการอาจพิจารณาให้การอุดหนุนเฉพาะประเภทหนึ่งประเภทใดก็ได้

๔.๒ เกณฑ์การพิจารณาให้การอุดหนุน

๔.๒.๑ การอุดหนุนตามประเภทที่ ๑ คือ การให้การอุดหนุนทางการเงิน มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนให้สามารถดำรงโรงเรียนอยู่ได้อย่างมั่นคง เป็นปึกแผ่น การคำนวณเพื่อให้การอุดหนุน คือ เกณฑ์ดังนี้

จำนวนเงินอุดหนุน	=	จำนวน น.ร. x ๖๐ / ป.ปลาย x ๙๐ / ม.ศ.ต้น x ๑๐๐
จำนวนนักเรียน	=	จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่เรียนอยู่ในโรงเรียน
ป.ปลาย	=	จำนวนนักเรียนที่เรียนวิชาสามัญหรือวิชาชีพระดับ ป.ปลาย
ม.ศ.ต้น	=	จำนวนนักเรียนที่เรียนวิชาสามัญหรือวิชาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

๔.๒.๒ การอุดหนุนตามประเภทที่ ๒ คือ การให้การอุดหนุนด้วยการส่งครูไปช่วยสอนวิชาสามัญหรือวิชาชีพ มีเกณฑ์พิจารณาดังนี้

๔.๒.๒.๑ วุฒิครู พิจารณาตามหลักสูตรดังนี้

- วุฒิ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า สำหรับโรงเรียนที่เปิดทำการสอนวิชาสามัญหรือวิชาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- วุฒิ ป.กศ. หรือเทียบเท่า สำหรับโรงเรียนที่เปิดทำการสอนวิชาสามัญหรือวิชาชีพระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ในกรณีที่ไม่สามารถหาครูที่มีวุฒิตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น กรม-
วิชาสามัญศึกษาอาจพิจารณาส่งครูที่มีวุฒิต่ำกว่าไปช่วยสอนก็ได้ เท่าที่จะพิจารณาเห็นสมควร

เป็นข้าราชการครู

ครูที่ส่งเข้าไปช่วยสอนวิชาสามัญหรือวิชาชีพตามโครงการนี้

๔.๒.๒.๒ การคำนวณจำนวนอัตราครู มีสูตรดังนี้

$$\text{จำนวนครู} = \frac{\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{เวลาเรียน}}{30 \times 20}$$

จำนวนนักเรียน = จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่เรียนวิชาสามัญหรือวิชาชีพ

เวลาเรียน = เวลาเรียนวิชาสามัญหรือวิชาชีพต่อสัปดาห์

๓๐ = จำนวนนักเรียนห้องหนึ่ง ๆ ที่ควรบรรจุไม่เกิน ๓๐ คน

๒๐ = จำนวนชั่วโมงที่ครูคนหนึ่งควรสอนในรอบสัปดาห์

หมายเหตุ เศษเกินครึ่งปัดเป็น ๑

๔.๒.๓ การอุดหนุนประเภทที่ ๓ คือ การให้การอุดหนุนด้วยการจัดส่งอุปกรณ์การสอนการเรียนไปให้ นั้น จะพิจารณาจัดส่งไปตามความจำเป็น ตามความเหมาะสมและกำลังเงินงบประมาณ

๕. วิธีขอรับเงินอุดหนุน

๕.๑ โรงเรียนที่ประสงค์จะขอรับการอุดหนุนตามโครงการนี้ ต้องยื่นคำร้องตามแบบ ร.๒๑ พร้อมทั้งเอกสารประกอบมีละ ๑ ครั้ง ภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ของทุกปี ผ่านอำเภอ จังหวัด และภาคศึกษา เมื่อตรวจสอบเสร็จแล้ว ให้นำส่งกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาต่อไป

๕.๒ การพิจารณาอนุมัติให้การอุดหนุน เป็นอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ

๖. การควบคุมและการงคอุดหนุน

๖.๑ การอุดหนุนตามโครงการนี้ จะให้การอุดหนุนมีละ ๑ ครั้ง ตามกำลังเงินงบประมาณ และตามที่กระทรวงศึกษาธิการจะพิจารณาเห็นสมควร

๖.๒ การควบคุมเกี่ยวกับการอุดหนุน เจ้าหน้าที่จะต้องควบคุมและตรวจสอบให้เป็นไปตามโครงการนี้โดยเคร่งครัด

๖.๓ โรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุน จะต้องยินยอมร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการทำรายงานกิจการต่าง ๆ ตลอดจนวิธีปฏิบัติราชการตามที่กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาเห็น

สมควรให้โรงเรียนร่วมมือ และได้แจ้งขอให้โรงเรียนปฏิบัติ

๖.๔ โรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุน จะต้องให้ความร่วมมือและให้ความสะดวก ในเมื่อเจ้าหน้าที่ประสงค์จะตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหลักฐานประกอบ หรือเรียกหลักฐานเอกสาร ใบสำคัญมาตรวจในเวลาอันสมควร

๖.๕ โรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุน หากปฏิบัติฝ่าฝืนพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ กฎกระทรวง ระเบียบคำสั่งใด ๆ หรือบกพร่องผิดจากเงื่อนไขประการใดประการหนึ่งแห่งคุณลักษณะ ตามข้อ ๓ หรือเงื่อนไขอื่นใดตามโครงการนี้ กระทรวงศึกษาธิการอาจพิจารณาเรียกคืนเงินที่เบิกไปแล้วทั้งสิ้น หรือบางส่วน หรืออาจงดการพิจารณาให้ในปีต่อไป หรืองดตลอดกาล และกรณีจะเป็น อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาธิการอาจบอกเลิกการอุดหนุนเสียเมื่อไรก็ได้

๖.๖ ให้อธิบดีกรมวิสามัญศึกษา มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามโครงการนี้ และมีอำนาจวางระเบียบปฏิบัติ วินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ และชี้ขาดได้ตามที่เห็นสมควร

๗. บทเฉพาะกาล

๗.๑ โรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนตามโครงการนี้ที่สังกัดจังหวัดอื่น นอกจาก จังหวัดต่าง ๆ ในภาคศึกษา ๒ จะต้องเคยได้รับการอุดหนุนจากโครงการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะ ให้เป็นโรงเรียนราษฎร์ของกระทรวงศึกษาธิการมาแล้ว

๗.๒ สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๑๓ โรงเรียนที่เคยได้รับการช่วยเหลืออยู่ก่อนแล้ว คงให้ได้รับการอุดหนุนหรือได้รับการช่วยเหลือ เป็นไปตามเกณฑ์และโครงการเดิม

๗.๓ ครูที่ทางการส่งไปช่วยสอนในโรงเรียนราษฎร์ประเภทสอนศาสนาอิสลาม ตามโครงการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะ ให้เป็นโรงเรียนราษฎร์ ซึ่งรับอัตราเงินเดือนประเภทลูกจ้างประจำอยู่ก่อนแล้ว ให้ถือเป็นครูที่จะส่งไปช่วยสอนตามโครงการนี้ได้ด้วย

ให้ใช้โครงการนี้ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๓ เป็นต้นไป.

(ลงชื่อ) สุกิจ นิมมานเหมินท์

(นายสุกิจ นิมมานเหมินท์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, โครงการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม
ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๑๓, (อัครสำเนา)

โครงการปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดภาคใต้

ของ

กองโรงเรียนราษฎร์ กรมวิสามัญศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๑๘

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในจังหวัดภาคใต้ ให้แปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๘๗ และงานตามโครงการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะนี้ เดิมเป็นภาระหน้าที่ของภาคศึกษา ๒ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้งานนี้อยู่ในความรับผิดชอบและให้เป็นภาระหน้าที่ของกองโรงเรียนราษฎร์ที่จะต้องดำเนินการต่อไปตามมติคณะรัฐมนตรี กองโรงเรียนราษฎร์จึงได้นำเรื่องนี้มาพิจารณาโดยละเอียดถี่ถ้วนและรอบคอบอีกครั้งหนึ่ง เห็นว่า ในการที่จะดำเนินการส่งเสริมปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามภาคใต้ ให้ดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้ผลดีได้นั้น ยังมีปัญหาอีกหลายประการ เป็นดังนี้

๑. ในเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการที่แปรสภาพปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม อันอาจเป็นเหตุให้เกิดปัญหาทางด้านการเมืองและการศาสนาได้
๒. ในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารกิจการโรงเรียนของโต๊ะครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
๓. ในเรื่องเกี่ยวกับอัตรากำลังและคุณภาพของครูที่ช่วยทำการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ
๔. ในเรื่องเกี่ยวกับอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของสำนักงานบริหารงานทั้งในกองโรงเรียนราษฎร์และในส่วนภูมิภาค

กองโรงเรียนราษฎร์จึงวางโครงการ เพื่อปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดภาคใต้ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไป

จุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของโครงการ

๑. เพื่อปรับปรุงส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้ได้ผลดีตามนโยบายของรัฐบาล และมีความมั่นคงเป็นปึกแผ่น
๒. เพื่อส่งเสริมนักเรียน นักศึกษา ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ

๓. เพื่อสร้างเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน

เป้าหมายเฉพาะ

๑. เพื่อปรับปรุงเรื่องเกี่ยวกับการอุดหนุนโรงเรียน
๒. เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการบริหารกิจการโรงเรียน
๓. เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงเกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ได้ผลดีตาม

หลักการของศาสนา

๔. เพื่อส่งเสริมการเรียนวิชาภาษาไทย วิชาสามัญ และวิชาชีพ
๕. เพื่อส่งเสริมการศึกษาของนักเรียนและนักศึกษา ให้ได้เข้าศึกษาในระดับที่สูงขึ้น
๖. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ มีความจงรักภักดีต่อ

ชาติและพระมหากษัตริย์

๗. เพื่อปรับปรุงอัตราค่าจ้างและคุณภาพของครูช่วยสอนในโรงเรียน
๘. เพื่อปรับปรุงอัตราค่าจ้างและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและ

ส่วนภูมิภาค

๙. เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีในหมู่ประชาชนเกี่ยวกับโรงเรียนราษฎร์ เพื่อสอนศาสนา

อิสลามภาคใต้

หลักการดำเนินงาน

๑. ให้การอุดหนุนทั้งทางด้านการเงิน บุคคลากร อุปกรณ์ และวิชาการ
๒. ปรับปรุงวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง
๓. ปรับปรุงอัตราค่าจ้างและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
๔. ปรับปรุงสภาพและคุณภาพของครูช่วยสอนในโรงเรียน
๕. ส่งเสริมการเรียนการสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ ควบคู่ไปกับการสอนวิชาการ

ศาสนาอิสลาม

๖. วิธีปฏิบัติงานกำหนดเป็นระยะ ๆ และให้มีการประเมินผลแก่/ระยะเวลา
๗. การบริหารงาน ให้เป็นไปตามระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน
๘. กำหนดให้ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา ๒ เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน

กำหนดระยะเวลาของโครงการ

ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๑๔ - ๒๕๑๕

วิธีดำเนินงาน

๑. จัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบโดยเฉพาะในกองโรงเรียนราษฎร์
๒. จัดส่งข้าราชการส่วนกลางไปประจำ ณ ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา ๒ เพื่อทำหน้าที่นิเทศโรงเรียนทั้งหมดในภาคศึกษา ๒ - ๓ - ๔ และให้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ด้วย

๓. วางโครงการสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้
  - ๓.๑ โครงการให้การอุดหนุน
  - ๓.๒ โครงการประชุมอบรม สัมมนาบุคลากร ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
  - ๓.๓ โครงการนิเทศการศึกษา
  - ๓.๔ โครงการพาโคศครู นักเรียน นักศึกษา ไปศึกษาและชมภูมิประเทศในภาคอื่น
  - ๓.๕ โครงการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดี ทั้งวิชาสามัญและวิชาศาสนา
  - ๓.๖ โครงการสร้างตำราแบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบโดยเฉพาะ
  - ๓.๗ โครงการส่งเสริมโรงเรียนบางโรงเรียน ให้ทำการสอนวิชาสามัญถึงระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย

- ๓.๘ โครงการจัดหาที่เรียนให้แก่นักเรียนที่เรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- ๓.๙ โครงการส่งเสริมวิทย์ฐานะของครู
- ๓.๑๐ โครงการเปลี่ยนแปลงฐานะของครู จากอัตราลูกจ้างประจำ เป็นอัตราสามัญ

๑ ๑ ๑

บุคคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑. หน่วยงานผู้ปฏิบัติ ได้แก่ อำเภอ จังหวัด ภาคศึกษา กรม และกระทรวง
๒. หน่วยงานผู้รับผิดชอบและเป็นเจ้าของเรื่อง ได้แก่ กองโรงเรียนราษฎร์ กรม-วิชาสามัญศึกษา อำเภอ จังหวัด และภาคศึกษา

การเงิน

ใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินอื่นใดที่ได้รับการช่วยเหลือหรือบริจาค

การประเมินผล

จัดให้มีการประเมินผลเป็นระยะ อย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อสำรวจผลงานและปัญหาต่าง ๆ การประเมินผลนี้อาจจะจัดในรูปแบบสอบถาม สัมภาษณ์ ข้อทดสอบ การตรวจเยี่ยม ฯลฯ

สำหรับลำดับขั้นของการดำเนินงาน จะได้พิจารณาดำเนินการต่อไป

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, โครงการปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดภาคใต้ ของกองโรงเรียนราษฎร์ กรมวิสามัญศึกษา
พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๑๘, (อัครสำเนา)

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ ๑๓๓/๒๕๑๖

เรื่อง แต่งตั้งกรรมการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม

ด้วยตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ๔๔/๒๕๑๕ แต่งตั้งกรรมการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม โดยอนุมัติหัวหน้าคณะปฏิวัติ ตามหนังสือฝ่ายอำนวยการศึกษาและสาธารณสุข ที่ ศธ.๐๐๒/๒๓ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๑๔ นั้น เนื่องจากคณะปฏิวัติถูกยุบเลิกไป คณะรัฐมนตรีเห็นความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามต่อไป ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ จึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๑๖ ให้แต่งตั้งกรรมการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร.๐๒๐๓/๓๔๓๓ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๑๖ ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑.	นายบุญถิ่น อัครดากร ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	ประธานกรรมการ
๒.	นายระบิล สีตะสุวรรณ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	รองประธานกรรมการ
๓.	นายจำรง บัวศรี เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	กรรมการ
๔.	นายรังสฤษดิ์ เขาวนศิริ รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา	กรรมการ
๕.	ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๖.	ผู้แทนสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมการ
๗.	นายศรีวิทย์ มุคตารักษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๘.	นายประคณ คันทิวงษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๙.	นายพะยอม แก้วกำเนิก	กรรมการ
๑๐.	นายมงคล ศรีไพรวรรณ รักษาการในตำแหน่งศึกษาธิการ เขต เขต ๒	กรรมการ
๑๑.	นายโกวิทย์ วรพิพัฒน์ หัวหน้ากองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา	กรรมการ
๑๒.	นายสอาด พิมพ์สวัสดิ์ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากองนิติกร กรมการและเลขานุการ	กรรมการและเลขานุการ
๑๓.	นายสมาน ใจปราณี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔.	นายทศ ว่องวิทย์การ ศึกษาธิการอำเภอ ช่วยราชการสำนักงานปลัดกระทรวง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่พิจารณาหลักการ วางแผนการปรับปรุง และกำหนดวิธี
ดำเนินการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม เสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการ

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๑๖

(ลงชื่อ)

อภิย์ จันทวิมล

(นายอภิย์ จันทวิมล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ๑๗๗/๒๕๑๖ เรื่อง
แต่งตั้งกรรมการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม, (อัคราเนา)

ประวัติโดยย่อของโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ

๑. ประวัติ

โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิเดิมเป็นปอเนาะที่สอนศาสนาแต่เพียงอย่างเดียว เมื่อเริ่มเปิดดำเนินการได้อาศัยโรงมยงหลังสุเหร่ากำปงบารูเป็นสถานที่เรียน จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๔๔ นายหะยีมะตาเฮร์ สุลหลง โคอูทิศที่คินจำนวน ๗ ไร่ ๓ งาน ๔๕ ตารางวา ตั้งอยู่ประมาณกิโลเมตรที่ ๑ ตัดถนนสายยะลา-ปัตตานี ใกล้มีชัยกวาฏอตุลยันนะร์ กำปงบารู จังหวัดยะลา ให้แก่โรงเรียน และด้วยความร่วมมือของพี่น้องในหมู่บ้านกำปงบารูนี้เอง ได้ร่วมกันก่อสร้างโรงเรียนขึ้นในที่คินดังกล่าว โรงเรียนธรรมวิทยาจึงมีที่คินและอาคารเรียนเป็นของตนเอง อย่างไรก็ตาม นักศึกษาในขณะนั้นนับว่ามีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนอย่างมากในการปรับปรุงโรงเรียน ตลอดจนอาคารสถานที่ ซึ่งแต่เดิมยังเป็นป่าอยู่เป็นส่วนใหญ่ จนกระทั่งมีสถานที่คินที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

เมื่อมีอาคาร เรียบร้อยแล้ว ก็ได้อาศัยความสามารถของนายหะยีฮารน สุลหลง บุตร นายหะยีมะตาเฮร์ สุลหลง เองเป็นผู้ดำเนินงาน และจัดระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนตามที่ จะเห็นสมควร โดยในชั้นแรกเปิดรับเฉพาะนักเรียนชายก่อน ต่อมาได้รับนักเรียนหญิง และได้แยกโรงเรียนออกเป็น ๓ โรงเรียนด้วยกัน คือ

- ๑) โรงเรียนยะลาวิทยามูลนิธิ เปิดสอนวิชาสามัญตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และสอนศาสนาอิสลามทุกวัน ๆ ละ ๑ ชั่วโมง
- ๒) โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ เปิดสอนวิชาสามัญตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และสอนศาสนาอิสลามตั้งแต่ชั้นปีที่ ๑ ถึงปีที่ ๕
- ๓) โรงเรียนสตรีอิสลามวิทยามูลนิธิ เปิดสอนวิชาสามัญตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และสอนวิชาศาสนาอิสลามตั้งแต่ชั้นปีที่ ๑ ถึงชั้นปีที่ ๕

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ นายหะยีฮารน สุลหลง ได้มอบหมายให้ นายฮารน บือราเฮง และ นายนิวัชร์ ซาจิตตะ พร้อมด้วย นายหะยีเฮง คกลงยื่นคำร้องขอจัดตั้งอิสลามวิทยามูลนิธิขึ้น และได้ รับอนุญาตในกลางปีนั้นเอง นายหะยีฮารน สุลหลง ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่และ ผู้จัดการโรงเรียน จึงได้ยกทรัพย์สินทั้งหมดภายในโรงเรียนให้อยู่ในความควบคุมดูแลและรับผิดชอบ

ของมูลนิธิ มูลนิธิจึงได้เป็นผู้บริหารงานและปรับปรุงโรงเรียนนี้ตลอดมา

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ทางอิสลามวิทยาลัยมูลนิธิได้มีโครงการจะเปิดสอนวิชาสามัญขึ้นในโรงเรียน และได้รับความช่วยเหลือร่วมมือจากศึกษาธิการจังหวัดยะลา มูลนิธิเอเชีย และกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้เปิดสอนวิชาสามัญเป็นครั้งแรกในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ตามโครงการแรกซึ่งกำหนดระยะเวลา ๓ ปี เมื่อถึงปี ๒๕๑๐ ก็ขยายออกไปถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ และขยายชั้นเรียนขึ้นไปเรื่อย ๆ ตามความเหมาะสม

เมื่อโรงเรียนได้จดทะเบียนเป็นโรงเรียนราษฎร์แล้ว ได้รับอนุญาตให้นักเรียนได้อย่างเป็นทางการ มีอาคารเรียน มีหอพักสำหรับนักศึกษาต่างจังหวัด และมีครูทั้งหมด ๑๔ คน

๒. กำหนดเวลาเรียน

โรงเรียนกำหนดเวลาทำการสอนตั้งแต่ ๘.๐๐ น. - ๑๗.๐๐ น. โดยแบ่งเวลาเรียนออกเป็นสองภาค คือ ภาควิชาศาสนา และภาควิชาสามัญ

ก. ภาควิชาศาสนา ทำการสอนตามลำดับชั้นตั้งแต่ปีที่ ๑ ถึงปีที่ ๕ มีนักเรียนทั้งหมด ๑๕๐ คน เริ่มเวลาเรียนตั้งแต่ ๘.๐๐ น. - ๑๒.๐๐ น.

ข. ภาควิชาสามัญ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เริ่มเวลาเรียนตั้งแต่ ๑๓.๐๐ น. - ๑๗.๐๐ น. เป็นประจำตลอดมา

๓. ระเบียบการต่าง ๆ

๓.๑ การสอน แบ่งออกเป็น ๒ ภาควิชา คือ

- ๓.๑.๑ ภาควิชาศาสนา ทำการสอน ๓ ระดับ ดังนี้
 ระดับต้น (อิบตีคาลี) ใช้เวลาเรียน ๔ ปี
 ระดับกลาง (ชานาวี) ใช้เวลาเรียน ๓ ปี
 ระดับปลาย (ฮาดี) ใช้เวลาเรียน ๒ ปี

วิชาที่สอนในระดับนี้ทั้ง ๓ ระดับ มีวิชากรอาน เคาฮ์ค ดิกอ์ คัมชีร ฟารอฮ์ค อักลาค คาริซ นาสู ซอรอฟ บาดาเขาะ มูฮาคาะระ แดง อาน เซียน าลา

๓.๑.๒ ภาควิชาสามัญ ทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ๕ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

๓.๒ การศึกษาต่อ นักเรียนที่เรียนจบชั้นสูงสุดของโรงเรียนนี้ จะได้รับประกาศนียบัตรทั้ง ๒ แผนก คือ แผนกสามัญ และแผนกวิทยาศาสตร์ และยังมีโอกาสเข้าศึกษาต่อในการศึกษาชั้นสูงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศได้อีกด้วย มีนักเรียนเป็นจำนวนมากที่สำเร็จจากโรงเรียนนี้ได้ไปศึกษาต่อในต่างประเทศ เช่น ซาอุดีอาระเบีย อียิปต์ ปากีสถาน อินเดีย ฯลฯ และทางโรงเรียนยังได้พยายามติดต่อกับมูลนิธิต่าง ๆ ตลอดจนองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อขอรับทุนให้แก่ักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจนได้ไปศึกษามาแล้วหลายราย

๓.๓ การรับสมัคร กำหนดเกณฑ์การรับสมัครไว้ดังนี้

๓.๓.๑ ผู้สมัครต้องมีอายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ สำหรับผู้ที่ไม่เคยเรียนในโรงเรียนประจำบาลหรือไม่จบชั้นประถมศึกษา ๔

๓.๓.๒ ผู้สมัครต้องจบชั้นประถมศึกษา ๔ มาแล้ว

๓.๓.๓ จะต้องทำหนังสือรับรองความรู้ที่ได้เคยเรียนมา และสำเนาทะเบียนบ้านมาแสดงด้วย

๓.๓.๔ จะต้องเสียค่าเล่าเรียนตามระเบียบของโรงเรียน

๓.๓.๕ ผู้สมัครจะต้องมีผู้ปกครอง หรือบุคคลที่พอเชื่อถือได้เซ็นชื่อรับรองการสมัคร

๓.๔ ค่าเล่าเรียน

เทอมต้น	๑๑๐.๐๐	บาท
เทอมกลาง	๑๑๐.๐๐	บาท
เทอมปลาย	๑๑๐.๐๐	บาท
ค่าบำรุงปีละ	๔๐.๐๐	บาท
ค่าสมัคร	๕๐.๐๐	บาท
รวม	<u>๓๕๐.๐๐</u>	บาท

๓.๕ การแต่งกาย

๓.๕.๑ นักเรียนชาย แต่งกายดังนี้

- ก. กางเกงขายาวสีดำ
- ข. เสื้อเชิ้ตสีขาวแขนสั้น
- ค. หมวกดำ (ขอเกาะ)
- ง. รองเท้าหุ้มส้นสีดำ

๓.๕.๒ นักเรียนหญิง แต่งกายดังนี้

- ก. ผ้าโสร่งสีเขียว
- ข. ผ้าเนทคลุมศรีษะสีขาว
- ค. เสื้อกุรงสีขาว
- ง. รองเท้าส้นต่ำหุ้มส้นสีขาว

๓.๖ การรับสมัคร การรับสมัครนักเรียนใหม่ จะรับตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม - ๒๕ เมษายน ของทุกปี ทางโรงเรียนยังได้จัดหอพักหลายแห่งไว้สำหรับนักเรียนจากต่างจังหวัด โดยเก็บค่าหอพักพอสมควร

๔. ผลการสอบวิชาสามัญ

ผลการสอบวิชาสามัญของนักเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ ตั้งแต่ปี ๒๕๑๐ - ๒๕๑๕ ปรากฏดังต่อไปนี้

ปีการศึกษา	ชั้น	จำนวนนักเรียนเข้าสอบ	สอบไคร้อยละ
๒๕๑๐	ป. ๗	๑๑	๑๐๐
๒๕๑๑	ป. ๗	๒๑	๑๐๐
๒๕๑๒	ป. ๗	๑๑	๑๐๐
๒๕๑๓	ป. ๗	๑๗	๗๓.๖๘
๒๕๑๓	มศ. ๓	๑๘	๑๐๐
๒๕๑๔	ป. ๗	๒๘	๗๘.๓๑
๒๕๑๔	มศ. ๓	๒๕	๘๘.๐๐
๒๕๑๕	ป. ๗	๓๓	๑๐๐
๒๕๑๕	มศ. ๓	๔๔	๘๘.๖๔

๕. จำนวนนักเรียนที่เรียนวิชาสามัญ

จำนวนนักเรียนที่เรียนวิชาสามัญของโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ ตั้งแต่ปี ๒๕๐๗ - ๒๕๑๕ มีดังต่อไปนี้

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียน	จำนวนนักเรียนที่เรียนวิชาสามัญ
๒๕๐๗	๑๐๓	-
๒๕๐๘	๑๘๖	๔๓
๒๕๐๙	๑๕๔	๓๕
๒๕๑๐	๑๕๒	๔๓
๒๕๑๑	๑๔๑	๖๐
๒๕๑๒	๑๖๙	๑๐๙
๒๕๑๓	๓๑๐	๒๐๑
๒๕๑๔	๓๕๖	๒๙๙
๒๕๑๕	๔๘๑	๓๕๘

๖. จำนวนครูสอนวิชาสามัญ

โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิมีครูสอนวิชาสามัญที่เป็นครูประจำจำนวน ๑๒ คน และมีครูและอาจารย์พิเศษอีก ๗ คน รวมเป็นครูและอาจารย์สอนวิชาสามัญ ๑๙ คน

๗. จำนวนครูสอนวิชาศาสนา

โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิมีครูสอนวิชาศาสนาที่เป็นครูประจำจำนวน ๖ คน และมีครูและอาจารย์พิเศษอีก ๕ คน รวมเป็นครูและอาจารย์สอนศาสนาอิสลาม ๑๑ คน

๘. จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในสถาบันต่าง ๆ

นักเรียนที่เรียนจบจากโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิและเข้าศึกษาต่อในสถาบันต่าง ๆ นั้น เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๓ โดยมีนักเรียนเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูจำนวน ๑๒ คน เข้าศึกษาต่อใน

อิสลามวิทยาลัยจำนวน ๓ คน สำหรับในปี พ.ศ.๒๕๑๔ ซึ่งเป็นรุ่นที่ ๒ ปรากฏว่า มีนักศึกษาเข้า
ศึกษาต่อในวิทยาลัยครูจำนวน ๖ คน อิสลามวิทยาลัย ๒ คน โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง ๒ คน
โรงเรียนยุพราชวิทยาลัยและอนามัย ๑ คน และโรงเรียนเกษตรกรรม ๑ คน นอกจากนี้ นักเรียน
ผู้หนึ่งของโรงเรียนที่ได้ไปศึกษาวิชาศาสนาจากมหาวิทยาลัยมาคินะห์ ก็ได้สำเร็จการศึกษาได้รับ
ปริญญาบัตรและกลับมาประจำทำการสอนในโรงเรียนอยู่ในปัจจุบันนี้ด้วย.

ที่มา : โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ, รายงานโดยย่อของโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ
และโรงเรียนสตรีอิสลามวิทยามูลนิธิ, ๒๕๑๖, (อัครสำเนา)

ประวัติการศึกษา

ชื่อ นามสกุล

นายประกิจ ประจวบจันทึก

วุฒิการศึกษา

รัฐศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง)
แผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. ๒๕๑๒

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

หัวหน้าแผนก ๒ กอง ๕
สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี